

František T o n d r a. *Morálna teológia. Cz. 1: Princípy*. Spišské Podhradie 1994 ss. 300. Cz. 2: *Prikázania*. Spišské Podhradie 1996 ss. 275.

Odradzający się Kościół katolicki na Słowacji doświadcza wielu trudności, z tym więc większym uznaniem należy powitać dwutomowe opracowanie teologii moralnej w języku słowackim.

Autor od 1989 r. jest biskupem diecezji Spisz oraz wykładowcą teologii moralnej w Seminarium Duchownym Biskupa Jána Vojtaššáka w Spiskiej Kapitule.

Omawiana pozycja ma charakter podręcznikowy. Została napisana z myślą o studentach teologii przygotowujących się do stanu kapłańskiego. Stąd też cechuje ją praktyczne i duszpasterskie nastawienie, z podkreśleniem funkcji spowiedniczej. Kapłan bowiem w swojej posłudze ma do spełnienia dwa zadania: ukazywać wiernym drogę moralnego wzrostu (funkcja nauczycielska), a tym, którzy pobłądzili, pomóc ją odnaleźć (funkcja spowiednicza). Autor podręcznika zauważa, że obecne tendencje w teologii moralnej skłaniają się raczej ku wyakcentowaniu funkcji nauczycielskiej, zaniedbując przy tym funkcję spowiedniczą.

Część pierwsza poświęcona jest pryncypiom. Materiał tej części zgrupowany został w osiem rozdziałów. Rozdział pierwszy o charakterze wstępnym (s. 7-29) zawiera definicję, źródła i metody teologii moralnej oraz krótki zarys jej dziejów. Pozostałe rozdziały omawiają: cel ostateczny, czyny, prawo, sumienie, cnoty, grzech i cenzury kościelne. Część druga dotyczy kwestii szczegółowych, które zostały usystematyzowane według Dekalogu, z uwzględnieniem także przykazań kościelnych. Jak widać układ materiału odpowiada dawnym ujęciom podręcznikowym, z podziałem na zagadnienia ogólne (*De principiis*) oraz szczegółowe (*De praeceptis*) i siłą rzeczy stawia pytanie o część trzecią, dotyczącą sakramentów, o której jednak Autor nic nie wspomina. Zastosowany schemat oparty na Dekalogu przywołuje skojarzenia z podręcznikiem H. Noldina (zresztą często przez biskupa Tondrę cytowanym), który w tym przypadku został przystosowany do współczesnych problemów moralnych człowieka. I tak na przykład omawiając przykazanie „Nie zabijaj”, Autor uwzględnił antykoncepcję i eutanazję. Na uwagę zasługuje również odwoływanie się do nauki Soboru Watykańskiego II i dokumentów papieskich oraz dobra orientacja we współczesnej teologii moralnej, widoczna w znajomości publikacji liczących się moralistów, także polskich – ks. prof. S. Olejnika.

Podręcznik autorstwa F. Tondry na pewno nie mieści się w nurcie posoborowych poszukiwań modelu teologii moralnej. Z innych jednakże względów godny jest zauważenia. Stanowi bowiem jedno z pierwszych opracowań tej dyscypliny teologicznej w języku słowackim. Jest to o tyle istotne, że do obecnej chwili nie została jeszcze całkowicie ustalona rodzima terminologia teologiczna. Prekursorem w tym zakresie był poprzednik bpa Tondry na Katedrze Teologii Moralnej, prof. Cyryl Dudaš, który w przygotowanym skrypcie z teologii moralnej przystosował do języka słowackiego specjalistyczne pojęcia teologiczne, pochodzące z języka łacińskiego. Omawiany podręcznik jest kolejnym etapem na drodze tych poszukiwań. Umieszczenie terminologii łacińskiej obok słowackiej – jak sam Autor podkreśla we wstępie – ma służyć sprecyzowaniu danego pojęcia i właściwemu zrozumieniu jego sensu. Pod tym zwłaszcza względem praca ks. bpa Franciszka Tondry stanowi duże wydarzenie w słowackiej teologii moralnej.